

Sygn. akt IV CZ 81/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Iwona Koper

w sprawie z powództwa S. T. i P. T.
przeciwko "I .R. Towarzystwu Ubezpieczeń SA [...] poprzednio Polskiemu
Związkowi Motorowemu Towarzystwu Ubezpieczeń SA [...] o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 listopada 2013 r.,
zażalenia powoda P. T.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 maja 2013 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda P. T. od wyroku tego Sądu z dnia 7 marca 2013 r. stwierdzając, że powód nie złożył wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, co w świetle art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 387 § 3 k.p.c. jest warunkiem wniesienia skargi kasacyjnej. Sąd wskazał, że pełnomocnik reprezentujący w sprawie oboje powodów: S. T. i P. T., złożył jedynie w imieniu powódki wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem Sądu drugiej instancji, a ponieważ między powodami nie zachodzi współuczestnictwo jednolite, wniosek ten nie odniósł skutku procesowego wobec powoda, co prowadziło do odrzucenia jego skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód zarzucił naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. oraz art. 130 § 1 w zw. z art. 126 k.p.c. i art. 65 k.c. (w zażaleniu omyłkowo wskazano art. 56 § 1 k.c.) przez nie wyjaśnienie rzeczywistej treści wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem i nie wezwanie do usunięcia jego niedokładności. Stwierdził, że wniosek złożony był przez pełnomocnika obojga powodów i w imieniu ich obojga, co wynikało z oznaczenia powodów we wniosku i co można było wywieść na podstawie wykładni oświadczenia woli zawartego w tym piśmie, zakładającej racjonalne działania pełnomocnika. Wnosił o zmianę zaskarżonego postanowienia przez jego uchylenie, ewentualnie uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Wnosił również o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle regulacji zawartej w art. 130 § 1 zd. drugie k.p.c., mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania mu biegu i rozpoznania go we właściwym trybie. W przepisie art. 130 § 1 zd. drugie k.p.c. zawarta jest dyrektywa rozpoznania pisma zgodnie z jego treścią wyrażającą intencję autora, także wówczas, gdy zostało ono mylnie oznaczone lub dotknięte innymi oczywistymi niedokładnościami. Mogą one dotyczyć także treści pisma, gdy została ona niewłaściwie zreagowana czy też zawiera wewnętrzną sprzeczność, którą da się usunąć w drodze wykładni pozwalającej na ustalenie

rzeczywistej treści pisma lub wezwania strony do jej wyjaśnienia (porównaj między innymi postanowienia z dnia 20 listopada 2008 r. I UZ 28/08, OSNCP 2010/11-12/151 i z dnia 16 maja 2012 r., III CZ 18/12 oraz wyrok z dnia 19 kwietnia 2012 r. IV CSK 384/11, nie publ.).

Czynności procesowe stanowią także oświadczenia woli, a zatem do ich wykładni mają zastosowanie dyrektywy art. 65 k.c. Jedną z takich dyrektyw jest założenie racjonalnego działania uczestników obrotu a także uczestników postępowania sądowego. Przy wykładni oświadczeń wyrażonych w pismach procesowych należy zatem wychodzić z założenia, że ich autorzy są ludźmi rozsądnymi i składając pismo w określonym celu, chcą tego co jest niezbędne do jego urzeczywistnienia (porównaj między innymi uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1997 r. III CZP 39/97, OSNC 1997/12/191, postanowienie tego Sądu z dnia 21 października 1998 r. II CKU 56/98 i wyrok z dnia 16 grudnia 2011 r. V CSK 280/11, nie publ.).

Zgodnie z art. 65 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. Należy też raczej badać cel tego oświadczenia, niż opierać się na jego dosłownym brzmieniu.

Przeniesienie tych zasad na grunt pism procesowych prowadzi do wniosku, że w razie niejasnej ich treści, zawartych w nich niedokładności, błędów lub sprzeczności powodujących - w świetle okoliczności sprawy - wątpliwości co do rzeczywistych intencji ich autora, Sąd obowiązany jest poddać oświadczenie woli zawarte w piśmie wykładni zgodnej ze wskazanymi wyżej dyrektywami, a jeżeli mimo to wątpliwości nadal istnieją, powinien je wyjaśnić, wzywając autora pisma do ich usunięcia.

W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik reprezentujący od początku procesu oboje powodów złożył wniosek o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, który przez zawartą w nim wewnętrzną sprzeczność oraz ze względu na okoliczności sprawy budził istotne wątpliwości co do tego, czy został złożony w imieniu tylko powódki, czy też obojga powodów. Wniosek bowiem wymieniał oboje powodów w oznaczeniu stron oraz pełnomocnika ich obojga, który złożył wniosek, jednocześnie jednak zatytułowany był jako wniosek powódki

i w treści stwierdzał, że złożony został w imieniu powódki. W okolicznościach sprawy, w której oboje powodowie występowali z jednakowymi roszczeniami o zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku ze śmiercią w wypadku komunikacyjnym męża i ojca i oboje w takim samym stopniu przegrali sprawę przed Sądem drugiej instancji - wskazana wyżej treść wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem nasuwała, z punktu widzenia zakładanej racjonalności działania pełnomocnika powodów, istotne wątpliwości co do tego, czy rzeczywiście wniosek złożony został tylko w imieniu powódki, czy też obojga powodów. Zważywszy, że złożenie takiego wniosku lub zaniechanie jego złożenia wywołuje daleko idące skutki procesowe, gdyż zależy od tego dopuszczalność skargi kasacyjnej, konieczne było wyjaśnienie tej wątpliwości przez wezwanie pełnomocnika powodów do wyraźnego i jednoznacznego sprecyzowania wniosku w tym zakresie.

Przed wyjaśnieniem tej kwestii brak było podstaw do odrzucenia skargi kasacyjnej powoda jako niedopuszczalnej z powodu nie złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem. Obecnie należy uznać, że wątpliwości te zostały usunięte przez jednoznaczne oświadczenie pełnomocnika powodów zawarte w zażaleniu, iż wniosek złożony został w imieniu obojga powodów, co pozwala na stwierdzenie, że spełniona została konieczna przesłanka dopuszczalności skargi kasacyjnej powoda, wynikająca z art. 398⁵ § 1 w zw. z art. 387 § 3 k.p.c. Prowadziło to do zmiany zaskarżonego postanowienia przez jego uchylenie na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzeknie w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.